

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 10Co/103/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2217217862
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Gabriela Brišková
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2217217862.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Briškovej a členiek senátu JUDr. Zlatice Javorovej a JUDr. Terézie Mecelovej v právnej veci žalobkyne: Poštová banka, a.s., Bratislava, Dvořákovo nábřežie 4, IČO: 31 340 890, zastúpenej: Advokátska kancelária JUDr. Veronika Kubriková, PhD., s.r.o., Bratislava -mestská časť Ružinov, Martinčekova 13, IČO: 50 361 368, proti žalovanému: I. J., nar. X. F. XXXX, bytom M. S. XXX, o 6.228,05 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda z 21. marca 2018 č.k. 14Csp 299/2017-55 takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej a v časti náhrady trov konania **p o t v r d z u j e**.

II. Žalovanému nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

III. Nariaďuje súdu prvej inštancie vykonanie opravy napadnutého rozsudku v jeho úvodnej časti v označení dátumu narodenia a bydliska žalovaného.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil povinnosť žalovanému zaplatiť žalobkyňi sumu 8.206,88 eur, úrok z omeškania vo výške 5,15% ročne zo sumy 6.228,05 eur od 1. novembra 2017 do zaplataenia, mesačnými splátkami vo výške 100,- eur splatné 20. dňa kalendárneho mesiaca, počnúc právoplatnosťou rozsudku s tým, že nezaplatením aj len jednej splátky stane sa zročným celý dlh. V zostávajúcej časti bola žaloba zamietnutá. Žalobkyňi priznal nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 49,92%. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 497 ods. 1, § 502 ods. 1, § 503 ods. 1 Ob.z. (Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov), § 52 ods. 1, 2, 3, 4, § 53 ods. 1 až 3, 5, § 54 ods. 1, 2, § 517 ods. 2, § 559, § 563 O.z. (Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov), § 1 ods. 2, 8, § 9 ods. 1 ZoSÚ (zákon č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov), § 3 nariadenia Vlády SR č. 87/1995 Z.z. v znení do 1. februára 2013. Vecne zdôvodnil uzavretou zmluvou o úvere medzi stranami konania dňa 14. februára 2013, na základe ktorej sa žalobkyňa zaviazala poskytnúť žalovanému úver vo výške 7.000,- eur, ktorý sa zaviazal splácať mesačnými splátkami vo výške 172,07 eur s počtom splátok 72, splatné k 14. dňu v mesiaci. Listom z 27.4.2015 žalobkyňa vyhlásila úver za predčasne splatný ku dňu 27. apríla 2015. Z poskytnutého spotrebiteľského úveru vo výške 7.000,- eur žalovaný splátkami zaplatil celkovú sumu 2.812,28 eur (priradené k istine, zmluvnému úroku, úroku z omeškania a poplatkom). Vzhľadom k tomu, že po zosplatení úveru žalovaný dňa 8. júna 2018 zaplatil časť splátky vo výške 55,35 eur, uvedená suma bola odpočítaná od opodstatnene uplatňovanej sumy predstavujúcej istinu 6.228,05 eur, v dôsledku čoho bola žalobkyňi priznaná suma 6,172,70 eur. Z ustanovení § 502 a § 503 Ob.z. vyplýva, že dlžník

je povinný na základe zmluvy o úvere platiť dohodnuté úroky do doby určenej zmluvou ako lehota splatnosti úveru. Žalobkyni boli preto priznané aj zročné úroky do zosplatnenia vo výške 993,09 eur, tiež nezaplatené poplatky vo výške 14,65 eur (do času zosplatnenia), ako aj zročné úroky z omeškania vo výške 1.026,44 eur (úrok z omeškania vo výške 5,15% ročne zo sumy 7.235,79 eur od 28.4.2015 do 8.6.2016, t.j. 416,54 eur, úrok z omeškania vo výške 5,15% ročne zo sumy 7.180,44 eur od 9.6.2016 do 31.10.2017, t.j. 609,90 eur), ako aj úrok z omeškania vo výške 5,15% ročne zo sumy 6.228,05 eur od 11.11.2017 do zaplattenia. Priznaná suma 8.206,88 eur preto pozostávala z nezaplatenej istiny 6.172,70 eur, zročného zmluvného úroku 993,09 eur, nezaplatených poplatkov 14,65 eur a zročného úroku z omeškania 1.026,44 eur. Povolenie mesačných splátok na zaplattenie uloženého peňažného plnenia žalovanému, súd prvej inštancie odôvodnil nepriaznivými finančnými pomermi žalovaného, ktorý sa stará o dve maloleté deti. V zostávajúcej časti súd prvej inštancie žalobu zamietol, pretože nebola dôvodná a listinnými dôkazmi nepreukázaná. V oznámení o zosplatnení úveru si žalobkyňa uplatnila sumu 7.235,79 eur, pozostávajúcu z úverovej istiny 6.228,05 eur, úrokov 993,09 eur a poplatkov 14,65 eur. Tým fakticky došlo zo strany žalobkyne k ukončeniu zmluvného vzťahu so žalovaným. Z tohto dôvodu si žalobkyňa už potom nemohla voči žalovanému úspešne uplatňovať ďalšie nároky z úverovej zmluvy, pretože zmluvný vzťah medzi stranami skončil vyčíslením zostatku úveru, ktorý je predmetom sporu. Zamietavé rozhodnutie súdu prvej inštancie sa týkalo aj zmluvného úroku v čase po splatnosti úveru, keďže nastúpil režim platenia úrokov z omeškania. Dohodnuté úroky z poskytnutých prostriedkov patria len do splatnosti dlhu. Na podporu svojej argumentácie žalobkyňa poukázala na rozhodnutie NS SR sp.zn. 4Obo 143/98 (ktorý konštatoval, že povinnosť platiť úroky z omeškania je dôsledkom omeškania, a za omeškanie s ich platením už ďalšie úroky nepatria). Vyššie uvedený záver vyplýva aj z rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co 190/2014, podľa ktorého niet zákonného kogentného pravidla, podľa ktorého by dlžník mal povinnosť zo zákona platiť úroky popri úrokoch z omeškania. Ak úver nie je splatený po zročnosti, zákon priznáva za zadržovanie finančných prostriedkov sankcie či už zákonné (úroky z omeškania s kogentne stanoveným limitom) alebo zmluvné (napr. zmluvná pokuta). Podľa rozhodnutia Krajského súdu v Prešove sp.zn. 6Co 182/2011, zmluvné dojednanie povinnosti platiť úroky popri úrokoch z omeškania je obchádzanie zákonného pravidla zakotveného v § 517 ods. 2 O.z. o administratívnom strope úrokov z omeškania. Zosplatnenie ako jednorazový právny úkon veriteľa zásadne mení pôvodne dohodnutý úverový zmluvný vzťah. Priznaním úrokov z už zosplatnenej sumy by došlo k hrubej nadvláde veriteľa a k vzniku právneho vzťahu, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k tejto zmene záväzku nedošlo. Keď už spotrebiteľ nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby prostriedkov spotrebiteľom. Úroky predstavujú odplatu ako cenu plnenia, avšak táto povinnosť má svoje limity, keďže prislúchajú len do zosplatnenia úveru, pretože po jeho zosplatnení nastupujú sankčné úroky z omeškania. Kumulácia úrokov z úveru ako aj úrokov z omeškania by predstavovala neúmernú a neprijateľnú záťaž pre žalovaného ako spotrebiteľa. Rozhodnutie o náhrade trov konania súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 255 ods. 2 v spojení s § 256 ods. 1 CSP (Civilný sporový poriadok č. 160/2015 v znení neskoršieho predpisu), v zmysle ktorého žalobkyňa ako úspešnejšia strana v spore, mala nárok na náhradu trov konania v rozsahu 74,96% a žalovaný v rozsahu 25,04%. Žalobkyni preto vznikol nárok na náhradu trov konania v rozsahu 49,92%. Podľa § 262 ods. 2 CSP o výške náhrady trov konania mal rozhodnúť súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením.

2. Proti tomuto rozsudku v zamietajúcej časti podala včas odvolanie žalobkyňa navrhujúc jeho zrušenie a vrátenie veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne vyhovie žalobe v plnom rozsahu. Odvolanie odôvodnila nepreskúmateľnosťou a arbitrárnosťou rozhodnutia súdu prvej inštancie vo vzťahu k záveru, že po vyhlásení predčasnej splatnosti úveru žalobkyni neprislúcha nárok na dohodnuté zmluvné úroky. Rozhodnutie NS SR sp.zn. 4Obo 143/1998 nevyhovuje potrebám súčasného právneho vzťahu, keďže po jeho vydaní došlo k vstupu Slovenskej republiky do Európskej únie a následne k implementácii relevantných smerníc do vnútroštátneho právneho poriadku. Podľa § 16 ods. 1 ZoSÚ spotrebiteľ má právo kedykoľvek počas doby trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere splatiť ho úplne alebo čiastočne pred dohodnutou lehotou splatnosti. V takomto prípade je povinný uhradiť úrok i náklady za časové obdobie od poskytnutia úveru do jeho splatenia. Z uvedeného vyplýva, že veriteľovi prislúchajú dohodnuté úroky až do okamihu splatenia úveru. Súdna prax je v otázke priznávania zmluvných úrokov nejednotná, čo nie je v súlade s princípom právneho štátu (porov. rozhodnutie ÚS SR sp.zn. I ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95, II ÚS 80/99, III ÚS 356/06). Diametrálne odlišná rozhodovacia všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno

objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neutržateľná (porov. IV ÚS 209/2010, PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III ÚS 328/05). Ide o dohodnuté zmluvné plnenie, akcesorickej povahy, je nevyhnutne spojené s istinou úveru, od ktorej existencie závisí aj zmluvný úrok ako forma odmeny veriteľa za poskytnutie úveru. Žalovaný podpisom zmluvy si bol vedomý prevzatia záväzku uhrádzať zmluvné úroky. Už z jazykového výkladu ustanovenia § 53 ods. 3 Ob.z. je zrejmé, že veriteľ má nárok na úrok až do splatenia úveru. Zosplatenie úveru je len zmena termínu splatnosti, na ktorú má veriteľ nárok. Ak by veriteľ úver nezosplatnil, dlžník by bol povinný platiť zmluvné úroky. Odporuje preto logickému výkladu, aby bol od toho oslobodený v prípade oprávnenej zmeny termínu splatnosti. Úroky z úveru sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov na základe úverovej zmluvy a predstavujú cenu úveru. Dlžník je povinný platiť úroky od okamihu reálneho poskytnutia peňazí do okamihu ich reálneho vrátenia. Žalobkyňa poukázala na rozhodnutie NS ČR sp.zn. 32Cdo 3830/2014, podľa ktorého jazykové vyjadrenie právneho úkonu musí byť posudzované z hľadiska gramatického, logického a systematického výkladu a súd na základe dokazovania posúdi skutočnú vôľu strán v okamihu uzatvárania zmluvy, ak táto vôľa nebola v rozpore s uvedenými výkladmi. V prípade nepoctivého dlžníka by ten mohol bezprostredne po čerpaní úveru pristúpiť k neplateniu dohodnutých splátok, čím by spôsobil predčasnú splatnosť úveru a vyhol by sa plateniu dohodnutých zmluvných úrokov v sadzbe určenej trhovými mechanizmami. Bol by tak zaviazaný iba na platenie výhodnejších úrokov z omeškania v právnych predpisoch regulovanej výške. Žalobkyňa nesúhlasí so záverom súdu prvej inštancie, že súbežným uplatňovaním úrokov z úveru a úrokov z omeškania dochádza k hrubej nadvláde veriteľa. Ide o diametrálne odlišné právne inštitúty, sledujúce odlišný cieľ. Dohodnuté úroky predstavujú odmenu za požičanie peňazí a úroky z omeškania sú sankciou za porušenie povinnosti, nedodržanie dohodnutej doby splatnosti. Obidva úroky teda veriteľ môže žiadať popri sebe. Napriek judikovanému právu v oblasti zmluvného úroku a jeho uplatňovania po zosplatnení úveru v rozhodnutiach ÚS SR sp.zn. IV 476/2012 i NS SR sp.zn. 4Obo 143/98, súdna prax je rozdielna. Poplatky boli účtované v súlade so sadzobníkom poplatkov Úvery pre obyvateľstvo: Dostupná pôžička, za upomienky pri omeškaní splátky, pričom ich účelnosť je daná najmä predchádzaním vyhláseniu predčasnej splatnosti úveru. Žalobkyňa poukázala na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie č. C-42/15, ako i článok 10 ods. 1 smernice 2008/48, ktorá neuvádza, že zmluvy o úvere musia byť vyhotovené v jedinom dokumente. Cieľ sledovaný smernicou 2008/48 spočíva v úplnej harmonizácii v niekoľkých kľúčových oblastiach spotrebiteľských úverov, aby sa zabezpečila vysoká a rovnocenná úroveň ochrany záujmov spotrebiteľov a uľahčil vznik fungujúceho vnútorného trhu so spotrebiteľskými úvermi (C-337/2014 Radlinger a Radlingerová). Všetky náležitosti, ktoré vymenúva článok 10 ods. 2 smernice 2008/48, musia byť vyhotovené písomne alebo zachytené na inom trvalom nosiči a musia byť neoddeliteľnou súčasťou zmluvy. V prípade papierového média, musí tento nosič zabezpečiť spotrebiteľovi držbu príslušných informácií, aby si mohol uplatniť svoje práva. Pre spotrebiteľa je významná možnosť uchovávať informácie, ktoré mu boli osobne určené. Z článku 10 ods. 1 smernice 2008/48 vyplýva, že pojem písomne sa vzťahuje na prostriedok, na ktorom je vyhotovená zmluva, pričom podpis nosiča sa nevyžaduje. Zmluva o úvere nemusí byť nevyhnutne vyhotovená ako jediný dokument, ale všetky náležitosti v článku 10 ods. 2 smernice musia byť vyhotovené písomne alebo na inom trvalom nosiči. Nie je bránené tomu, aby členský štát vo svojej vnútroštátnej právnej úprave stanovil, že zmluva o úvere, ktorá patrí do pôsobnosti smernice 2008/48 a je vypracovaná písomne, musí byť podpísaná zmluvnými stranami a na druhej strane táto požiadavka podpísania sa vzťahuje na všetky náležitosti tejto zmluvy uvedené v článku 10 ods. 2 smernice. Obchodné podmienky, všeobecné obchodné podmienky, sadzobník poplatkov upravujú vo svojich ustanoveniach spôsob i výšku sankcií za omeškanie so splnením zmluvnej povinnosti. Odôvodnenie rozhodnutia má súd formulovať spôsobom, ktorý zodpovedá pravidlám logického, jasného vyjadrovania a musí spĺňať základné gramatické, lexikálne a štylistické hľadiská. Obsahom základného práva na súdnu ochranu je právo účastníka na také rozhodnutie, ktorého dôvody sú zjavné a zreteľné. Právo na spravodlivý proces vyžaduje, aby boli rozhodnutia súdu zdôvodnené a presvedčivé. Žalobkyňa poukázala na nález ÚS ČR sp.zn. IV ÚS 1551/08. Podľa rozhodnutia NS SR sp.zn. 4Cdo 25/2007 povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva účastníka na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia, ktorý sa vyporiadava so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj so špecifickými námietkami účastníka. Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov SR (IV ÚS 252/04). Žalobkyňa označila i nález ÚS SR sp.zn. II ÚS 85/06. Správna interpretácia a aplikácia ustanovení procesného práva je jednou zo záruk ústavne konformného poskytovania súdnej ochrany (II ÚS 380/2017). Platnosť či neplatnosť právneho úkonu možno posudzovať len so zreteľom na okolnosti, ktoré existovali v čase jeho vzniku. Žalobkyňa v odvolaní uviedla, že pokiaľ ide o aplikáciu ustanovení O.z. na plynutie

premlčacej doby, článkom II bodom 1 zákona č. 102/2014 Z.z. o ochrane spotrebiteľa pri predaji tovaru alebo poskytovaní služieb na základe zmluvy uzavretej na diaľku alebo uzavretej mimo prevádzkových priestorov predávajúceho a o zmene a doplnení niektorých zákonov, došlo k novelizácii § 52 ods. 2 O.z.. Ustanovenie § 879p O.z. zakotvilo nepriamu retroaktivitu pre ustanovenia § 53 ods. 4 písm. s/ a t/, § 53 ods. 7 a § 614a. Na ustanovenie § 52 ods. 2 O.z. sa vzťahuje zákaz retroaktivity, teda nie je možné to ustanovenie aplikovať na vzťahy, ktoré vznikli pred 1. aprílom 2015. Uvedené ustanovenie v novelizovanom znení sa vzťahuje výlučne na právne vzťahy založené po 1. apríli 2015. Na všetky úverové vzťahy, ktoré vznikli pred 1. aprílom 2015 je nevyhnutné aplikovať ustanovenia Ob.z., keďže zákonodarca až s účinnosťou od 1. apríla 2015 určil výnimku, že spotrebiteľské úverové vzťahy sa spravujú ustanoveniami O.z.. Na podporu svojej argumentácie žalobkyňa poukázala na rozhodnutie NS SR sp.zn. 6M Cdo 4/2012. Inštitút ochrany spotrebiteľa neznamená jeho absolútnu ochranu v tom zmysle, aby sa mohol ex post dovolávať neplatnosti svojich právnych úkonov, ktoré učinil dobrovoľne (rozhodnutie NS ČR sp.zn 23Cdo 1201/2009). Pod zámkou narovňovania prirodzených nerovností medzi účastníkmi občianskoprávných vzťahov, dochádza k narušeniu princípu rovnosti strán v konaní. Ochrana spotrebiteľa nie je možné chápať ako obranu proti ľahkomyselnosti a nezodpovednosti. Žalobkyňa poukázala na odlišné stanovisko bývalého sudcu Ústavného súdu SR JUDr. Milana Lalika.

3. Žalovaný sa k odvolaniu nevyjadril.

4. Odvolací súd podľa § 34 CSP po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 CSP), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 CSP), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

5. Súd prvej inštancie správne kvalifikoval právny vzťah založený zmluvou medzi právnu predchodkyňou žalobkyne a žalovaným ako spotrebiteľskou zmluvou, keďže táto spĺňala definičné znaky takejto zmluvy, ako aj definičné znaky subjektov spotrebiteľskej zmluvy.

6. Odvolacia námietka žalobkyne týkajúca sa nároku na zaplatenie zmluvných úrokov po splatnosti dlhu nebola dôvodná. Veriteľovi patria dohodnuté zmluvné úroky z poskytnutých prostriedkov iba do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť už iba úroky z omeškania (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 4Obo 143/98), pričom uvedeným názorom aj podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 476/2012 nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

7. Žalovaný bol povinný platiť zmluvný úrok do dohodnutej doby vrátenia požičaných peňazí. V prípade zmeny pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý, po zosplatnení úveru, dlžník sa dostáva do omeškania s plnením dlhu a nastupuje režim platenia úrokov z omeškania (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 10Co/108/2014). Povinnosť uhradiť úrok do jeho vrátenia sa vzťahuje na časové obdobie od poskytnutia úveru do doby, pokiaľ veriteľ nevyvolá zmenu pôvodných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý (napr. zosplatnením úveru, v dôsledku ktorého nastupuje režim platenia úrokov z omeškania). V prípade iného záveru by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťaženiu, a to jednak v podobe úrokov z úveru, ako aj úrokov z omeškania, čo by spôsobovalo značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1Co/30/2012).

8. Veriteľ svojím právnym úkonom navodzuje stav, v ktorom má právo získať okamžite späť celú sumu požičaných peňažných prostriedkov, v dôsledku čoho na jeho strane odpadá obmedzenie jeho práva na dispozíciu s istinou úveru, a tým obmedzenia obchodovania s peniazmi, ktoré už dlžník nemá právo vrátiť v režime výhody splátok. Ak teda nastal stav, kedy spotrebiteľ už nemá právny titul mať peňažné prostriedky u seba a tieto užívať, niet dôvodu ani na to, aby veriteľ inkasoval úroky, ktoré by mu patrili výhradne za stavu oprávnenej držby finančných prostriedkov spotrebiteľom. V opačnom prípade by bol založený krajne nespravodlivý a ústavne nekonformný stav, kedy spotrebiteľ by bol vystavený všetkým sankčným mechanizmom vynútenia povinnosti a plnenia, pričom veriteľ by naďalej pohodlne inkasoval úroky zo sumy, ktorú by mu spotrebiteľ na výzvu nevrátil. De facto by išlo o právny stav, podľa ktorého by sa popreli účinky veriteľom vyvolanej zmeny obsahu záväzku a veriteľ by úroky inkasoval, ako keby k zmene záväzku nedošlo, zatiaľ čo spotrebiteľovi by neboli garantované nijaké práva, ktoré mu plynuli

zo zmluvy pred veriteľom vyvolanou zmenou záväzku (porov. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014).

9. Odvolacia námietka žalobkyne o povinnosti dlžníka platiť zmluvný úrok od poskytnutia peňazí do ich reálneho vrátenia preto nemohla obstať. Je na veriteľovi akým spôsobom reflektuje stav porušenia zmluvných povinností dlžníka a v prípade zosplatnenia celého dlhu nesie veriteľ zodpovednosť za právne následky, vyplývajúce zo zmeny pôvodných zmluvných podmienok, za ktorých bol úver poskytnutý. Záleží na veriteľovi akým spôsobom si zabezpečí splnenie dlhu dlžníkom. S protiprávnym stavom (porušením zmluvných podmienok) sa potom spájajú sankcie, keďže dlžník je v omeškaní s vrátením dlžnej sumy. Preto sa s ním nemôžu spájať odplatné plnenia, ktoré súvisia so stavom oprávneného držania peňažných prostriedkov dlžníkom podľa podmienok spotrebiteľskej zmluvy (odplatné nároky patria len v právne súladnom stave, porov. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/190/2014). Veriteľ pritom neposkytuje finančné prostriedky (neprejavuje vôľu v čase uzavretia zmluvy) pre prípad porušenia povinnosti dlžníka, ale na dohodnutú dobu (do ktorej má dôjsť k vráteniu peňazí).

10. K odvolacej argumentácii žalobkyne, že v dôsledku porušenia povinností by dlžník získal pre neho výhodnejšie postavenie, je potrebné uviesť, že splatnosť celého dlhu bola privedená v dôsledku jednostranného právneho úkonu veriteľa, vyhlásením predčasnej splatnosti úveru. V prípade porušenia povinnosti dlžníka je na veriteľovi ako bude následne postupovať a využije sankcie a zabezpečovacie prostriedky na eliminovanie dôsledkov porušenia povinností dlžníka, ktoré právny poriadok upravuje. Vyhlásenie predčasnej splatnosti dlhu nie je úkonom dlžníka ale veriteľa, ktorý sa rozhodol a prejavil vôľu v uvedenom smere, v dôsledku čoho znáša právne následky. Nejedná sa preto o „zvýhodnenie dlžníkov“, ktorí si neplnia povinnosti oproti iným, ktorí svoj dlh plnia, keďže je na veriteľovi, ako využije hmotnoprávne nástroje priznané právnym poriadkom na zabezpečenie splnenia dlhu a uplatnenie sankcií pre prípad porušenia zmluvných povinností dlžníkom.

11. Úrok z úveru je cena (odplata) za užívanie poskytnutých peňažných prostriedkov, a to na dohodnutú dobu, t. j. do dohodnutej doby vrátenia poskytnutých prostriedkov veriteľom dlžníkovi, po uplynutí ktorej sa už úver neposkytuje a v prípade nesplnenia dlhu v lehote splatnosti ide o vymáhanie dlhu, nie však o pokračovanie poskytovania úveru. Pri uzavretí zmluvy veriteľ neprejavuje vôľu poskytovať finančné prostriedky aj na dobu porušovania povinností dlžníka zo zmluvy (neplatením dlhu v lehote splatnosti), pričom dlžník tieto prostriedky po splatnosti dlhu neužíva, ale neoprávnene zadržiava, preto sa nemôže jednať o odplatu za užívanie peňažných prostriedkov.

12. Odvolacia námietka žalobkyne o nepreskúmateľnosti a arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia nebola opodstatnená.

13. Ústavný súd Slovenskej republiky v zhode s rozhodovacou praxou Európskeho súdu pre ľudské práva stabilne judikuje, že povinnosť súdu odôvodniť svoje rozhodnutie neznamená automaticky poskytnúť podrobnú odpoveď na každý nastolený argument. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. sp.zn. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05, III. ÚS 191/213). Rozsah povinností odôvodniť súdne rozhodnutie sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí byť analyzované s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu (porov. uznesenie NS SR sp.zn. 4Cdo 163/2015).

14. V danom prípade súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí súčasne aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (porov. rozhodnutie ÚS SR sp.zn. IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamená ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkou a právnymi názormi (porov. I. ÚS 50/04).

15. K odvolacej argumentácii žalobkyne týkajúcej sa nesúhlasu s prednostnou aplikáciou ustanovení O.z. pred ustanoveniami Ob.z. je potrebné uviesť, že hoci samotný zmluvný vzťah založený medzi pôvodným veriteľom a žalovaným je tzv. absolútnym obchodno-záväzkovým vzťahom, ktorý sa riadi

režimom Ob.z. bez ohľadu na povahu zmluvných strán, spotrebiteľská zmluva nie je samostatným zmluvným typom, ale ide o osobitný druh zmluvy, ktorý môže byť prítomný tak v občianskoprávných ako aj obchodnoprávných vzťahoch. Nemožno opomenúť ani ustanovenie § 54 ods. 1 O.z. podľa ktorého zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ si nemôže zhoršiť svoje zmluvné postavenie, a preto je v legitímnom očakávaní použitia pre neho priaznivejšej právnej úpravy (porov. rozsudok Krajského súdu v Žiline č. k. 5Co/716/2014-63 zo 16. decembra 2014). Pravidlo prednostnej aplikácie ustanovení O.z., ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie, bolo odobrené aj Ústavným súdom Slovenskej republiky, ktorý v rozhodnutí sp. zn. I. ÚS 402/2013 z 19. júna 2013 konštatoval, že prednostným uplatnením O.z. na prospech spotrebiteľa, na úver ako absolútny obchod upravený v Ob.z., nedošlo k porušeniu ústavných práv veriteľa.

16. Ustanovenie § 52 ods. 2 veta tretia O. z. už normatívne vyriešilo prednostnú aplikáciu O. z. pred ustanoveniami Ob.Z (na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ). Podľa záverov rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3MCdo 12/2014 z 21. apríla 2015, novelizované znenie ustanovenia § 52 ods. 2 veta tretia O. z. (účinné od 1. mája 2014) sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom (sp. zn. 3MCdo 14/2014). Je potrebné zdôrazniť, že súdna prax vyšších súdov, zohľadňujúca nadradenosť komunitárneho práva, ako rozhodujúceho súboru právnych noriem pri výklade národného práva, v súvislosti s konaním, v ktorom sa uplatňuje právo proti spotrebiteľovi, ustálila aj do uvedenej doby prednostnú aplikáciu ustanovení O. z. (napr. rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/218/2012, rozsudok Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24Co/126/2012, rozsudok Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/716/2014). Námietka žalobkyne o nutnosti favorizovať Obchodný zákonník neobstojí, pretože všetky režimy a opatrenia určené na ochranu spotrebiteľa platia bez ohľadu na typ štandardnej formulárovej zmluvy, a teda platili a platia aj vo vzťahu k úverom ako tzv. obchodnoprávnym vzťahom (rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/95/2010 z 27. januára 2011). Žalobkyňa tak nedôvodne namietala nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie.

17. K poukazu na inštitút ochrany spotrebiteľa je potrebné zdôrazniť, že súkromné právo garantuje každému čo najširšiu mieru možnosti slobodného konania, avšak práve preto, že ho garantuje každému, musí ho súčasne u niektorých obmedziť, aby bola zaručená všetkým. Zo stretu autonómie vôle a z idey rovnosti potom vyplýva ochrana slabšej zmluvnej strany, a to s cieľom dosiahnutia vyváženej pozície, t.j. spravodlivosti, ekvity, či rovnováhy zúčastnených záujmov. Vo vzťahoch, v ktorých vystupujú strany, ktorých východiskové pozície sú značne nerovnovážne sa nemožno uspokojiť s tým, že obidvom stranám budú poskytnuté rovnaké právne prostriedky, teda akási formálna rovnosť, lebo v skutočnosti nerovnosť východiskových prostriedkov spôsobuje i nerovnosť vo výsledku samotnom. Účelom správnej úpravy je teda snaha o dosiahnutie skutočnej rovnováhy tým, že budú právne vyrovnané východiskové rozdiely, ktoré medzi stranami panujú (uvedené už odznelo v náleze ÚS ČR sp.zn. I. ÚS 3512/11).

18. Európska únia v uvedených súvislostiach vydala niekoľko smerníc dopadajúcich na ochranu spotrebiteľa, predovšetkým smernicu Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o neprimeraných podmienkach v spotrebiteľských zmluvách. Systém ochrany zavedený smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa nachádza v nerovnom postavení voči predávajúcemu alebo poskytovateľovi, čo sa týka tak vyjednávacej právomoci, tak i úrovne informovanosti, ktorá ho vedie k tomu, že pristúpi k podmienkam vopred vyhotoveným predávajúcim alebo poskytovateľom, bez toho, aby mohol ovplyvniť ich obsah (rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie Océano Grupo Editorial a Salvat Editores C-240/98 až C-244/98). Takéto nerovné postavenie medzi spotrebiteľom a predávajúcim alebo poskytovateľom môže byť vyrovnané len pozitívnym zásahom, vonkajším vo vzťahu k samotným zmluvným stranám (porov. rozhodnutie ÚS ČR sp.zn. I. ÚS 3512/11).

19. Podľa konštantnej judikatúry národných ako i nadnárodných súdov v odôvodneniach súdnych rozhodnutí je nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty strán konania (porov. rozhodnutia ÚS SR sp.zn. II. ÚS 251/04, III. ÚS 209/04, II. ÚS 200/09 a pod.). Preto na ďalšiu argumentáciu v odvolaní, ktorá sa nevzťahovala ku konkrétnemu peňažnému plneniu, ako ani odôvodneniu napadnutého rozhodnutia, nebolo potrebné reagovať špecifickou odpoveďou v odvolacom konaní (argumentácia týkajúca sa náležitostí zmluvy obsiahnutých v jedinom dokumente, vymedzenie pojmu písomne, platnosť či neplatnosť právneho úkonu, aplikácia ustanovení O.z. na plynutie premlčacej doby).

20. Odvolací súd preto podľa § 387 ods. 1 CSP rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutej zamietajúcej časti vo veci samej ako vecne správne potvrdil.

21. Odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie aj v časti o náhrade trov konania. Ak mala strana konania úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí (§ 255 ods. 2 CSP). Aby čiastočný úspech založil nárok na čiastočnú náhradu trov konania, musí to byť prevažujúci úspech, teda aby po porovnaní procesnej úspešnosti oboch sporových strán zostala ešte suma opodstatňujúca záver o prevažujúcom úspechu jednej zo strán sporu. V prejednávanej veci nebol namietaný rozsah úspechu žalobkyne 74,96% a úspech žalovaného 25,04%. Pomer úspechu a neúspechu strán tak predstavoval 49,92% v prospech žalobkyne, ktorej vznikol nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie. Žalobkyni bol preto priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 49,92%.

22. Vzhľadom k tomu, že žalovaný bol úspešný v odvolacom konaní, podľa § 396 ods. 1 a § 262 ods. 1 v spojení § 255 ods. 1 CSP, vznikol mu nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Z dôvodu, že žalovaný v odvolacom konaní ostal pasívny, do konania sa nezapojil (nevykonal žiaden procesný úkon) a náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnil, náhrada trov odvolacieho konania žalovanému priznaná nebola (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 7Cdo 14/2018).

23. Podľa § 224 CSP odvolací súd nariadil súdu prvej inštancie vykonanie opravy zrejmej nesprávnosti napadnutého rozsudku v jeho úvodnej časti, v označení dátumu narodenia žalovaného a jeho bydliska. Z obsahu celého spisu, ako aj z predmetnej úverovej zmluvy vyplýva dátum narodenia žalovaného 7. novembra 1978, tiež jeho bydlisko Čiližská Radvaň č. 317. Bol preto daný dôvod na opravu zrejmej nesprávnosti.

24. Rozsudok prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.